

Position Paper Wet Toekomst Pensioenen

Dit position paper is geschreven als bijdrage aan de deskundigenbijeenkomst met de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Eerste Kamer op 14 februari 2023

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEM

De Tweede Kamer heeft op 22 december 2022 het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen aangenomen. DNB ondersteunt dit wetsvoorstel en ziet het als een noodzakelijke belangrijke stap naar een toekomstbestendiger pensioenstelsel voor alle Nederlanders:

- Pensioenfondsden zeggen in het wetsvoorstel geen pensioenuitkeringen meer toe. Hiermee vervalt de noodzaak van een rekenrente voor het waarderen van pensioenaanspraken en daarmee een belangrijke bron van spanning tussen generaties.
- Het nieuwe pensioenstelsel kent een risicohouding per leeftijdscohort. Dit zorgt ervoor dat de risico's waaraan jonge en oude deelnemers blootstaan beter aansluiten bij de risico's die zij willen en kunnen dragen.
- De afschaffing van de doorsneesystematiek zorgt ervoor dat het pensioenstelsel beter past bij de moderne arbeidsmarkt. Deelnemers krijgen een pensioenopbouw die aansluit bij de voor hen ingelegde premie.
- Tegelijkertijd blijven de sterke punten van het huidige pensioenstelsel behouden, waaronder de verplichtstelling, de collectieve uitvoering en het collectieve beleggingsbeleid.

Het wetsvoorstel geeft volgens DNB een robuuste en uitvoerbare basis aan sociale partners en pensioenuitvoerders om keuzes te maken over pensioenregelingen in het nieuwe stelsel.

De overgang naar het nieuwe stelsel

a) Een gedegen voorbereiding

De voorgestelde overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is uniek en historisch te noemen. Het gaat om de meest ingrijpende set aan wijzigingen sinds de invoering van ons pensioensysteem. Betrokken partijen hebben van tevoren het maximale gedaan om in kaart te brengen welke risico's gepaard gaan met de overgang en hoe deze risico's zo goed mogelijk te beheersen. DNB ziet de volgende wettelijke eisen als een goed vertrekpunt om de in kaart gebrachte risico's te beheersen en de transitie op evenwichtige wijze vorm te geven:

- *Zorgvuldige en transparante besluitvorming:* het wetsvoorstel stelt eisen aan het transitieplan van sociale partners, en aan het implementatieplan, het invaarbesluit en de opdracht aanvaarding door pensioenuitvoerders. Zo specificeert het wetsvoorstel hoe werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en pensioenuitvoerders, inclusief de relevante fondsorganen en controlefuncties, vanuit hun eigen verantwoordelijkheid en taak en op basis van volledige en juiste kwalitatieve en kwantitatieve informatie tot besluitvorming over de transitie komen.
- *Inzicht in gevolgen voor deelnemers ten behoeve van deze besluitvorming:* Op basis van het wetsvoorstel moeten bij de besluitvorming over het invaren, het afschaffen van de doorsneesystematiek en eventuele compensatie daarvoor de gevolgen voor deelnemers inzichtelijk worden gemaakt en worden meegewogen. Dit moet zowel in termen van pensioenwaarde, het netto-profijt, als in termen van de pensioenverwachting in verschillende scenario's. Het inzichtelijk maken van de mate waarin deelnemers voor- of nadeel ondervinden van gemaakte keuzes draagt bij aan een transparante en evenwichtige afweging van belangen - en daarmee aan het vertrouwen van deelnemers.
- *Beheersing operationele en IT risico's:* Het aanpassen van pensioenregelingen aan de nieuwe eisen is een complex proces met vele betrokken partijen, waarbij beheersing van operationele en IT-risico's cruciaal is. Betrouwbare IT-processen en -systemen en operationeel wendbare uitvoeringsorganisaties zijn noodzakelijke voorwaarden voor een succesvolle overgang. In het wetsvoorstel worden pensioenuitvoerders daarom verplicht een implementatieplan op te stellen ter onderbouwing van de adequate beheersing van operationele risico's. De datakwaliteit voor, tijdens en na de transitie moet zijn geborgd. Bij invaren dient een externe accountant of externe IT-auditor op dit vlak controles te verrichten.

Een tijdige en gedegen voorbereiding draagt bij aan een zorgvuldige en beheerste besluitvorming en implementatie van de transitie. Een gedegen voorbereiding vergt dat pensioenuitvoerders van tevoren de procesrisico's bij de besluitvorming en implementatie van de transitie in kaart hebben gebracht. Belangrijk is dat de betrokken beslissers, adviseurs en uitvoerders met voldoende tijd en expertise hun rol kunnen vervullen. Het conceptbesluit Besluit Toekomst Pensioenen regelt dat het implementatieplan de onderbouwing bevat van deze na de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen uit te voeren risicoanalyse.

b) Communicatie en samenwerking

Tegelijkertijd is het inherent aan een transitie van een dergelijke omvang dat deze zich niet geheel laat voorspellen. Nieuwe uitdagingen zullen zich lopende de transitie voordoen. Het is essentieel dat alle belanghebbenden (sociale partners, pensioenfondsen en uitvoeringsorganisaties, andere belanghebbenden) dit zien als een gezamenlijk project waarbij rolbewustzijn van groot belang is. Dit hoeft echter de samenwerking niet in de weg te staan. AFM en DNB werken samen aan de opzet van een platform voor de pensioentransitie met diverse pensioenuitvoerders en andere stakeholders. Het platform is bedoeld om tijdig transitieknelpunten inzichtelijk te krijgen en te adresseren. Bijvoorbeeld door op een specifiek onderwerp helderheid over het toezicht te geven, door aanvullende guidance voor de sector te publiceren of door met andere partijen, waaronder de wetgever, te zoeken naar oplossingen. Ook de periodieke pensioenfonds-uitvraag naar de transitie die AFM en DNB zijn gestart dient als belangrijke informatiebron.

c) Kansen benutten voor reductie van complexiteit

De stelselwijziging gaat over alle aspecten van de regels en afspraken waarbinnen we ons pensioen opbouwen. Dit betekent dat er richting het nieuwe stelsel vele keuzes gemaakt moeten worden. Er zijn stappen die we nu kunnen zetten om de transitie met elkaar overzichtelijk te houden. Door de fundamentele keuzes waar ieder fonds voor staat uit te werken in een standaardcontract met een beperkt aantal parameters, kunnen complexe discussies worden teruggebracht tot hun essentie. Een focus op de essentie maakt de transitie meer behapbaar, en het leidt ook tot beter uitvoerbare contracten. Daarmee is voor fondsen de transitie ook een kans om ontstane complexiteit terug te dringen.

Het toezicht door DNB

Effectief en efficiënt toezicht door DNB, waaronder de in het wetsvoorstel opgenomen bevoegdheid om een verbod op invaren op te leggen, draagt bij aan een beheerste en evenwichtige transitie. Tegelijk is voor een beheerste transitie van belang dat het toezicht in procesmatige zin geen knelpunt in de transitie gaat vormen.

- Voor effectief en efficiënt transitietoezicht is toereikende toezichtcapaciteit een voorwaarde. Op basis van een door DNB verrichte analyse naar de benodigde toezichtinspanningen heeft de Minister van Financiën aan DNB extra toezichtbudget toegekend. Het is belangrijk dat deze capaciteit wordt ingezet daar waar de risico's het grootste zijn. We werken momenteel, in nauwe samenwerking met de AFM, aan de optimale inrichting van ons risico-gebaseerde transitie-toezicht.
- DNB werkt aan guidance om bij te dragen aan helderheid voor sociale partners en pensioenuitvoerders over hoe DNB de nieuwe wet- en regelgeving interpreteert en hoe DNB daarop toezicht gaat houden. Eerste guidance over de verschillende transitiethema's wordt momenteel openbaar geconsulteerd. We beogen de definitieve guidance te publiceren zodra het wetsvoorstel is aangenomen.

- Een risico is dat inwaarmeldingen zich tegen het einde van de transitieperiode bij DNB opstapelen, bijvoorbeeld wanneer besluitvorming door sociale partners en pensioenfondsen meer tijd blijkt te kosten of wanneer er vertraging optreedt bij de administratieve implementatie. We zullen met het transitietoezicht vroegtijdig bijsturen waar nodig om zo knelpunten bij het invaren proberen te voorkomen. DNB kan echter niet ieder risico wegnemen, en zal ook afhankelijk zijn van de kwaliteit van de aanlevering en de voortgang van de fondsen. Voor de voortgang is het van belang dat sociale partners en fondsen steeds alle stappen blijven zetten om de eigen interne tijdslijnen te halen. Dit biedt ook de beste garantie op de noodzakelijke hulp of goede vervulling van de rol van andere partijen zoals accountant, actuaaris, adviseurs en toezichthouders.

Tot slot

Met het nieuwe pensioenstelsel kunnen de belangrijke verworvenheden van een collectieve pensioenuitvoering behouden blijven, terwijl het stelsel tegelijkertijd de mogelijke spanningen tussen generaties terugdringt en beter aansluit bij de arbeidsmarkt. De overgang naar het nieuwe stelsel is een grote operatie, waarvoor de voorbereidingen gedegen ter hand zijn genomen en inmiddels in volle gang zijn. Voor het vervolg op die voorbereidingen zijn verschillende zaken belangrijk. Zo kan complexiteitsreductie helpen bij een soepele overgang, en is een gestage voortgang, waarbij piekbelasting wordt voorkomen voor fondsen, uitvoerders, adviseurs en toezichthouders, eveneens in ieders belang. Bovenal is cruciaal dat alle betrokkenen elkaar goed weten te vinden en ieder vanuit de eigen rol samenwerkt aan een goed resultaat. Vanuit die gedachte zal DNB zich in haar rol maximaal inspinnen om bij te dragen aan het succes van de stelselwijziging.